

וזאת הברכה (3)

מאה ברכות בכל יום

וזאת הברכה אשר בָּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֲלֹקִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנָי מוֹתוֹ (לג, א)

משה איש האלוקים, ר"ת מאה, רמז על מאה ברכות שמחוייב כל אחד מישראל לברך בכל יום, כמו שאמרו חז"ל (מנחות מג,; ורש"י שם) : אל תקרי מה אלא מאה, ואיתא בחז"ל (טור או"ח סימן מו) : כי דוד המלך תיקנם, כי היו מתים בכל יום מאה אנשים, עמד ותיקן להם מאה ברכות. "לפני מותו", היינו אם יברכו מאה ברכות אזי לא ימותו, וזוהי ברכת משה.

להתענות באהבתך בשם ספר "שיח אבות"

זאת ברכת התורה

וזאת הברכה (לג, א)

החפץ חיים היה מבאר הפסוק "וזאת הברכה" על פי מה שאמרו: אין זאת אלא תורה, במשל, שדרך העולם כשאחד רוצה לדעת בסביבות עלות השחר, האם השמש כבר יצאה על הארץ והאם היא כבר התחלה להאיר את הבריאה, פונה הוא אל חבריו ושואלו ההאיר כבר? היצא? ואינו מפרש בשאלתו ההאיר, היצא השמש, כי זאת יודעים כולם שכששואלים אודות דבר מאור לעולם, הכוונה היא רק על השמש. כך כאשר התורה אומרת זאת הברכה אין צורך לומר וזאת ברכת התורה שכן הדבר פשוט וברור הוא לכל כי הכוונה היא על התורה.

ספר "מאור עיני ישראל" ח"ב

לא שייכת חמדה, אלא דרך חיים

תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב (לג, ד)
על תיקרי מורשה, אלא מאורסה (פסחים מט):

רבים האנשים המכבדים את התורה, אך יש מהם המתייחסים אליה כאל אוצר נחמד אשר באוצרותיהם, דבר עתיק ויקר ערך, אולם הם אינם שואלים את התורה כיצד יש לנהוג בשאלות החיים. אנשים אלו מכבדים את התורה כפי שהם מכבדים את זקניהם הבאים בימים ואף מהדרים בכבודם, אולם לעולם לא יתייעצו עימם בבעיות החיים של הצעירים, כי יאמרו: מה כבר מבינים הזקנים בטעמים וברוחם של הצעירים? על כגון אלו אמרו חז"ל: אל תקרי לתורה 'מורשה', מלשון ירושה, כלומר: אל תתייחסו אליה כאל ירושה עתיקה שנפלה לכם משנים קודמות, וכמו לזקנים שיש לכבדם אך לא להתחשב בדעותיהם, אלא עליכם להתייחס לתורה כאל 'מאורסה', כדבר אהוב וחשוב, שמתייעצים עמה ומתחשבים בדעתה.

ספר "כמוצא שלל רב"

ויליוסף אמר מברכת ה' ארצו וכו'. וממנו ארץ ומלאה ורצון שכני סנה פבואתה לראש יוסף ולקן קד נזיר אהיו (לג, יג-טז)

שלא היתה בנחלת השבטים ארץ מלאה כל טוב כארצו של יוסף (רש"י)

כתב החתם סופר: אף כי כלל הוא, שאין התורה נקנית אלא במיעוט תענוג, ודבר זה רמז הקב"ה למשה כשנתגלה אליו מתוך הסנה, שהוא שיח דל ונמוך, לרמז שעל ידי שפע של כל טוב א"א להגיע לכלל עבודת השם, כל זה אמור בדרך כלל, אבל לשבט יוסף הבטיח משה רבינו שעל אף ש"מברכת ה' ארצו. וממנו ארץ ומלאה", פירוש שלא יחסר לו מאומה בעולם, בכל זאת יוכל למלא את "ורצון שכני סנה", רצונו של ה' יתברך אשר התגלה בסנה, וכל זה משום שיוסף הוא "נזיר אהיו", פירוש, שהתנזרו ממנו אהיו, לכן זכה שיוכל לעבוד את השם יתברך מתוך רחבות ועשירות. אמר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, אוי לו ליהודי שאין לו צרות, משום שהן התרופה לכל.

ספר "להתענות בתענוגים"

תנו עוז לאלוקים

אין פאל ישרון רכב שמים בעזרה ונגאנתו שחקים (לג, כו)
כתב השל"ה הקדוש: איתא במדרשו של רבי נחוניא בן הקנה כל הלומד תורה, גומל חסד לקונו דכתיב: "רכב שמים בעזרה ונגאנתו שחקים", הוי אומר כשאדם לומד תורה לשמה אז אתה עוזר לי שאני רוכב שמים ואז בגאותו שחקים ע"כ. מתבאר מזה עד היכן מגיע כח עבודת ה', כי העובד צורך גבוה, יתעוררו העליונים ויעזרו בפעולתם והוא תיקון הכבוד. וכשעלה משה רבינו למרום א"ל הקב"ה היה לך לעזרני. גדול כוחה של התורה ומעשי האדם שמקשר את הקב"ה לישראל, ובעברם על התורה, "ועת צרה היא לישראל", כביכול השכינה עמנו בצרה, וכשתהיה תשועת ישראל אז יהיה הוא יתברך נושע, כי אז השם שלם וכסאו שלא, וזהו שנאמר: "אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה", פירוש בתשועת ה' ב"ב אמן, ע"כ. וכדבריו אמרו חז"ל (פסיקתא, ילק"ש) על הפסוק "צור ילדך תשי" (ב, יח), בשעה שישראל עושין רצונו של מקום הם מוסיפים כח וגבורה שנאמר: "ועתה יגדל נא כח ה'" (דברים יד), ובשעה שהם מכעיסין אותו כביכול "צור ילדך תשי", סיים השל"ה הקדוש: ראה נא והביטה עד היכן הולכים מעשיו של האדם.

ספר "אוצרות התורה"

העושר טוב רק אם משתמשים בו לטובה

וּלְגַד אָמַר בְּרוּךְ מְרַחֵב גַּד פְּלִיָּא שְׁכָן וכו'... (לד, כ)
אפשר לפרש פסוק זה דרך רמז: "גַּד", הוא מזל, אדם מתעשר, והוא שמח במזלו הטוב, אבל המזל הוא טוב רק אם האדם עושה הדבר הנכון עם הכסף שנפל בחלקו, אם אין הוא עושה את הדבר הנכון, עלול הכסף להיות "עושר שמור לבעליו לרעתו". הדבר זה נרמז כאן בפסוק: " וּלְגַד אָמַר בְּרוּךְ", משה רבינו אמר, שהגד המזל הוא "בְּרוּךְ", מתי? כאשר מרחיבים המילה "גד", והיא נעשית "גמולי דלים", כאשר גומלים חסד עם הדל, אזי "כלביא שכנ", ראשי תבות "כִּי לֹא בַמּוֹתוֹ יִקַּח...אחריו.

ומתוך האור בשם ה"חחם סופר

וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה (לד, י)
בישראל לא קם אבל באומות העולם קם, ומנו בלעם (ספרי)

תמהו המפרשים הכיצד יתכן לדמות את משה רבינו לבלעם הרשע. כך יש לפרש: יש שני בעלי חיים היודעים לכוון את השעה ויודעים מתי חצות הלילה והיום: הנשר והעטלף. אך הבדל גדול ביניהם, הנשר כוח ראייתו חזק מאוד וככל שהחמה מאירה יותר, כך מתגברת ראייתו והוא עף כנגד השמש, כאשר מתמעט אור השמש, נעשית ראייתו כהה, עד שבליילה כהו עיניו מראות, לעומתו העטלף אינו יכול לסבול את אור השמש והוא שוכן בחשיכה, ככל שחשוך יותר, כך רואה הוא טוב, יותר וכאשר השמש מאירה, מתיירה מאורה, אם כן שניהם מבחינים בזריחת השמש, אלא שהנשר מבחין בה כדי לראות אור וחיים והעטלף מבחין בה להחכה ולהטמין. כך גם בשקיעתה מבחינים שניהם, הנשר מבחין במיעוט האור והעטלף בהתגברות החושך. בכך טמון ההבדל בין נבואת משה לבעלם הרשע. שניהם ידעו לכוון את השעה וידעו מתי עת רצון ומתי עת זעם כביכול, אלא שמה רבינו ידעו את בהרחנתו בתוספת האור, בתוספת הנבואה, וכשהרגיש שהתמעטה ממנו התגלות האור, הבין כי הוא עת זעם.

לעומתו בלעם, אף הוא ידע את העת העיתים, כשהיה עת רצון, היה נופל לארץ "נופל ולגוי עינים", נדחה מפני השכינה ומכאן השיג שהוא "עת רצון", וכשהיה עת זעם, חש בהתגברות כוחו וקם על רגליו, ומכאן ידע שיש לו שליטה לקלל. אם כן שניהם ידעו את העיתים אלא להבדיל אלפי הבדלות: משה רבינו ראה בדרך האורה, בקדושה ובטהרה. בעת ששרתה עת רצון להשפיע אורה וברכה לעולם, אז התעוררה נבואת משה וכיון את השעה לכלות פניו עליון. לעומת בעלם, אף הוא ידע את העת ההיא, אלא שאז כבש נבואתו והמתין לזמן בו נסתמו צנורות האור והשפעת הטובה ואת מקומם נטלו רוח זעם וקצף על ישראל, או אז התעורר עם נבואתו לפעול כאשר יכול היה. על זה נאמר: "ולא קם... כמשה", על דרך הקדושה, אבל על דרך החושך קם, ומנו בלעם.

טללי אורות בשם רב חיים מוולוז'ין

הלכה: קריאת התורה בשמחת תורה

כתב הרמ"א (סי' תרט"א) : ונהגו להרבות הקוראים לספר תורה וקורים פרשה אחת הרבה פעמים, עד מעונה וכו', לכל הנערים קורין מ"ולדן אמר" עד "מעונה" (מ"ב סקי"ג) כתב הפסקי תשובות (אות ג) אם יש כהנים ולוים רבים, אחר שעשו הסדר של כהן לוי ישראל, מותר לקרוא לרביעי או חמישי שוב כהן, ואם אפשר טוב לתת אחר הכהן עליה ללוי. ואם יש כהנים רבים ולוים מועטים אפשר לתת עליה לכהן כשחוזרים שוב על פ' וזאת הברכה ולקרוא אח"כ לישראל בלא לתת ללוי עליה אחר הכהן. פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: יש אין סוף מכרים בעולם, אך מעטים מאוד הם ידידי אמת ספר "שמחלה"

חקירה: ממשקה ישראל

איסור האכילה להדיוט פוסלו לגבוה, או שסיבת האיסור להדיוט אוסרת לגבוה (קובץ הערות ל-ו, קובץ שמועות חולין מא)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: ברוב דברים

שאלו לרב בישראל: המגידים כידוע מרבים בדברי מוסר ותוכחה, ומדוע אינם משפיעים על הבריות, לשפר מידותיהם ולהעביר חטאים מן הארץ? השיב אותו רב: הלא מקרא מפורש הוא במשלי: ברוב דברים, לא יחדל פשע. ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף קמו)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, פייגא אולגה בת ברנה, אברהם בן רחמונא, נחום בן שמחה, נסים בן אסתר רינה בת פיבי. לידה קלה אוריליה שמחה בת מרים. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr